

Téma „Učitel jako terč“ na Lince pro rodinu a školu 116 000

2. část

JARMILA KUBÁŇKOVÁ

Zatímco v minulém článku¹ jsme se zabývali nezdravými vztahy mezi učiteli a žáky, dnes se budeme věnovat klimatu ve sborovně a nastavení pravidel spolupráce mezi pedagogy, vedením školy a rodiči v kontextu služeb, které poskytuje Linka pro rodinu a školu 116 000.

Jedním z volajících, kteří se v souvislosti s klimatem školy na linku obrátili, byla žena, která sdělila, že je učitelkou na prvním stupni základní školy. Nejprve mluvila o incidentu mezi dětmi: Jedna z dívek přinesla do školy poměrně drahý nový mobilní telefon, a když odcházela na WC, nechala ho k „pohlídání“ své kamarádce. K té během „hlídání“ přišla jiná dívka, též kamarádka majitelky mobilu, a chtěla se na mobil podívat. Obě dívky se o mobil přetahovaly, mobil spadl a výsledkem byl rozbitý displej. Dívky svalovaly vinu jedna na druhou a ani jedna se za nehodu necítila odpovědná.

Poté, co jsme probrali tento incident, paní učitelka navázala tím, jak moc se cítí vyčerpaná, ačkoliv ještě není ani konec prvního čtvrtletí. Sdělila, že se ráda a ochotně bude věnovat dětem, ale že se cítí zahlcená povinnostmi, které – podle jejího názoru – s pedagogickou činností moc nesouvisí.

Postupně vyprávěla o tom, jak má jako jedna z mladších členek sboru „povinnost“ zdravit jako první všechny ostatní pedagogy, a když to neudělala (jako žena chtěla být pozdravena minimálně mužskými kolegy), bylo jí vyčteno, že je „nevychovaná, protože nezdraví“. Nedávno jí jeden z kolegů, který má na starosti IT, před několika jinými kolegyněmi „vynadal“, že neumí ani dobře zacházet s interaktivní tabulí a jako jediná s ní má „věčně“ nějaké potíže, a aby ho raději vždy upozornila, až ji bude chtít použít. Když má dozor v jídelně a stane se jakákoliv nehoda (např. žák se polije čajem), je jí důrazně sděleno, že je za žáky plně odpovědná a má těmto nehodám přecházet.

Po vylíčení událostí byla paní učitelka sama překvapená, kolik se jich za pár týdnů seběhlo – sama pro sebe si je nikdy nepřevyprávěla. Už jí nebylo divné, že se cítí tak unavená. A pochopila, proč jí incident s mobilem energeticky vysál – předpokládala, že jakmile se o něm dozvědí ostatní, nejenže

bude muset opravu hradit ona, protože se nehoda stala v její třídě, ale bude čelit dalším poznámkám o své neschopnosti zajistit dozor.

V dalším průběhu hovoru jsme se shodli na tom, že paní učitelka nechce svou situaci nechat jen tak být a ani zatím nechce školu opouštět – má chytrou třídu a dobře vychází i s rodiči svých žáků. Nicméně cítila se v této chvíli sama a až cílenými otázkami jsme objevili, že se k ní nechovají špatně všichni kolegové. Minimálně jedna kolegyně jí dokonce dala najevo, že s takovým jednáním nesouhlasí, což volající ještě více povzbudilo k akci, nikoliv k odchodu. Hovor tedy končil plánem, podle kterého:

- paní učitelka zaznamená co nejpodrobněji všechny incidenty, které si pamatuje,
- požádá o schůzku zástupkyně ředitelky pro 1. stupeň, kde ji seznámí s tím, čemu je vystavena od některých svých kolegů, a bude chtít vědět, jak se s jejím oznámením bude dále nakládat,
- se paní učitelka v případě nespokojenosti bude obracet na Státní úřad inspekce práce, nikoliv na Českou školní inspekci, jelikož se nejedná o nezdravé vztahy mezi žáky, ale „jen“ mezi učiteli.

Jindy volala vyučující, která měla zcela reálný dojem, že se „okamžitě zblázní“, a to kvůli přepracování. Vyprávěla, jak je od rána v jednom kole: Při přípravě na vyučování za ní přišel rodič nemocného chlapce s tím, že si jde pro domácí úkoly pro syna. Vedení školy razí heslo, že „rodiče jsou vždy vítáni“, tak se mu věnovala. Kvůli této nenadálé schůzce si ovšem nestihla připravit pomůcky na výtvarnou výchovu. O velké přestávce ředitelka pedagogů svolala na mimořádnou poradou, což jí sebralo další čas, kromě toho má dojem, že sdělené informace mohla dostat i e-mailem a nic hrozného by se nestalo. Po odpoledním kroužku, kdy s dětmi nacvičovala pohádkový příběh, zjistila, že má několik nepříjatých hovorů od maminky jiného chlapce, která by se velmi ráda s paní učitelkou sešla nad synovým prospěchem, a to pokud možno

¹ Viz Školní poradenství v praxi č. 2/2018, s. 34.

ještě dneska. Volající měla dojem, že už nikoho nechce vidět, ale že nemůže odmítnout. A takových dnů je prý stejně jako těch „normálních“, kdy se může v klidu připravit a „jen“ učit.

S volající jsme se shodli, že všechny příhody spojuje téma hranic, které jsou v popisovaném případě poněkud rozostřené a některé věci se předpokládají samy sebou – např. že učitel musí automaticky dávat k dispozici své telefonní číslo nebo že jeho přítomnost ve škole znamená, že je „volně k dispozici“, a to zejména rodičům.

Volající jsme mohli nabídnout zkušenosti pedagogů z jiných škol, kde jsou pravidla nastavena jinak, např. učitelé jsou v kontaktu s rodiči především přes e-mail a učitelé sdílejí (pokud vůbec) své soukromé telefonní číslo až poté, co spolu naváží osobnější vztah a je zřejmé, kde jsou jejich hranice. Rodiče také respektují konzultační hodiny učitelů svých dětí, stejně jako respektují např. ordinální hodiny dětských lékařů.

Pouhý fakt, že její žitá praxe nemusí být jediná možná, paní učitelku velmi uklidnil a otevřel jí nové obzory. Jelikož paní učitelka volala „v zastoupení“ několika svých kolegyně, bylo

po chvíli hovoru zřejmé, že téma probere jak s nimi, tak posléze na poradě, a to s cílem společně stanovit hranice mezi učiteli, vedením a rodiči tak, aby se v nich nikdo nemusel cítit „nechráněný“, tj. a priori vydaný všanc ostatním.

Pozn.: Ačkoliv by se mohlo zdát, že tematicky k nám tento typ hovorů nepatří (nejedná se o žádné přímé ohrožení dítěte), naše zkušenost je jiná – nezdravé vztahy ve sborovně nebo jen nejasné hranice se dříve či později projeví i ve vztazích učitelů k žákům nebo mezi žáky samotnými. Není důvod čekat, až se to stane znovu, mnohem elegantnější je problémům předcházet.

Mgr. Jarmila Kubáňková, Ph.D.,
metodička služeb 116 000
a 116 123

Linka pro
rodinu a školu

KNIŽNÍ TIP

Vzdělávací systémy v zahraničí: Encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA

Jan Průcha

Exkluzivní a na českém trhu ojedinělá publikace pana prof. Průchy poskytuje informace o tom, jak jsou utvářeny vzdělávací systémy v zahraničí. Celkově je popsáno **30 systémů v Evropě a dále v Japonsku, Kanadě a USA**. Přehledně, systematicky, srozumitelně.

Je tak vytvořen podklad k srovnávání a hodnocení českého vzdělávacího systému se zahraničními. Autor ukazuje, že toto hodnocení není jednoduché, neboť v jednotlivých státech fungují odlišné vzdělávací systémy. Proto také nelze stanovit jednoznačně, které země mají nejlepší vzdělávání. Přesto ale podle některých komparativních ukazatelů patří ČR ke skupině zemí s úspěšným vzdělávacím systémem.

Kniha je určena jak odborníkům a studentům v pedagogice, školství a sociálních vědách, tak širší veřejnosti zajímající se o problémy vzdělávání.

320 stran, vazba brožovaná

Objednat můžete na www.wolterskluwer.cz, tel.: 246 040 400, fax: 246 040 401, e-mail: obchod@wolterskluwer.cz.

